ĐẠI HỌC QUỐC GIA THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH TRƯỜNG ĐẠI HỌC KHOA HỌC TỰ NHIỀN KHOA CÔNG NGHỆ THÔNG TIN

BÁO CÁO

LAB 04 – HỌC MÁY TÌM HIỀU VỀ WEKA

Ngô Minh Phát

Giáo viên hướng dẫn: Thầy Lê Ngọc Thành Thành phố Hồ Chí Minh – 12/2022

A. MUC LUC

Α.	N	MŲC LŲC	1
В.	Sơ lượ	yc về Weka	4
C.	7	Tìm hiểu về Weka:	4
	I. Bắ	t đầu với Weka:	4
	1.	Giới thiệu:	4
	2.	Chức năng Explorer	5
	3.	Dataset	6
	4.	Xây dựng classifier	6
	5.	Sử dụng filter	7
	6.	Visualize	8
	II. Đá	nh giá kết quả	8
	1.	Tranning và testing	8
	2.	Repeated Holdout:	10
	3.	Baseline accuracy	11
	4.	Cross Validation:	12
	5.	So sánh Repeated Holdout và Stratified Cross-validation	13
	III.	Các mô hình phân lớp đơn giản	14
	1.	OneR - One attribute does all the work	14
	2.	Overfitting	16
	3.	Naïve Bayes - Attributes contribute equally and independently	16
	4.	Decision tree – use a few attributtes	17
D.	I	_ab04	18
	I. Ph	ân tích yêu cầu đề bài:	18
	1.	Tìm hiểu các độ đo (metric)	18
	2.	Yêu cầu về thuật toán	18
	3.	Yều cầu về dữ liệu:	18
	4.	Kiểm tra kết quả dự đoán các mẫu test	19
	5.	Tìm hiểu hiện tượng quá khớp (overfitting) trên cây Id3	19
	6.	So sánh 2 thuật toán Id3 và Naïve Bayes	19

II. Tìi	m hiều về các độ do	19
1.	Confusion matrix	19
2.	Accuracy	20
3.	Precision	20
4.	Recall	20
5.	F1 Score	21
III.	Dataset:	22
1.	Thông tin thuộc tính	22
2.	Phân tích dữ liệu thô	23
IV.	Tạo file ARFF cho tập dữ liệu Zoo	26
1.	Tạo phần mô tả	26
2.	Tạo phần cấu trúc dữ liệu	27
3.	Tạo phần dữ liệu	27
4.	Tạo file arff cho training set của bài toán	29
5.	Tạo file Arff cho file cần dự đoán	29
V.Tič	ền xử lí dữ liệu với Weka	30
VI.	ZeroR - Zoo Data Set - Baseline accuracy	30
VII.	Cách áp dụng Weka vào bài toán:	31
1.	Sử dụng FilteredClassify	31
2.	Cách mô hình Weka để dự đoán	32
VIII.	Id3 – Zoo Data Set - Overfitting	34
1.	Classify	34
2.	Trực quan quá trình tiền xử lí bằng tab preprocess	34
3.	Áp dụng Weka classifier Id3	35
IX.	Id3 – Zoo Data Set – Sửa lỗi Overfitting	38
1.	Classify	38
2.	Trực quan quá trình tiền xử lí bằng tab preprocess	38
3.	Áp dụng Weka classifier Id3	39
X.Na	iïve Bayes – Zoo Data Set	41
1.	Classify	42
2.	Trực quan quá trình tiền xử lí bằng tab preprocess	42

Nhập môn trí tuệ nhân tạo

3.	Áp dụng Weka classifier NaiveBayes	42
XI.	So sánh Id3 và Naïve Bayes	43
1.	Một số qui ước:	43
2.	So sánh chung	44
3.	Dựa trên Zoo Data Set	44
4.	Dựa trên Statlog (Heart) Data Set	44
5.	Kết luận:	46
E.Refe	rences	47

B. Sơ lược về Weka

Weka còn có tên đầy đủ là Waikato Environment for Knowledge Analysis. Đây chính là bộ phần mềm mã nguồn mở được sử dụng miễn phí để khai thác dữ liệu thuộc các dự án nghiên cứu của đại học Waikato, New

Zealand. Weka hỗ trợ để tiền xử lý dữ liệu và chạy các thuật toán học máy kinh điển trên dữ liệu có cấu trúc.

C. Tìm hiểu về Weka:

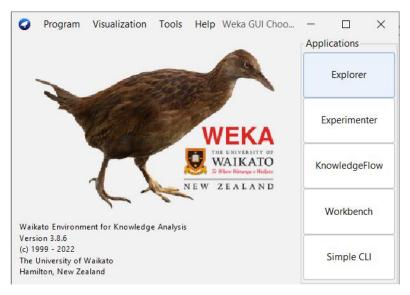
Ở đây, chúng ta sẽ tìm hiểu về Weka bằng cách học theo khóa học *Data Mining* with Weka MOOC - Material (UCI Machine Learning, 2022)

Ở mức tìm hiểu cơ bản, ta chỉ tìm hiểu về tính năng Explorer.

I. Bắt đầu với Weka:

1. Giới thiệu:

Phiên bản đang học và sử dụng là Weka 3.8.6 – <u>Download link</u>.

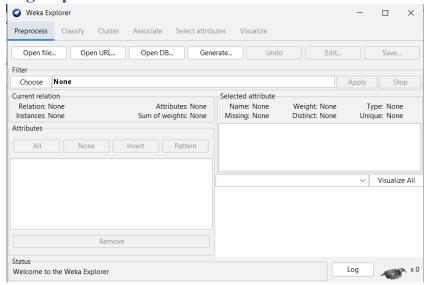

Ånh: Giao diện khi khởi động Weka 3.8.6

Weka hiện hỗ trợ 5 tính năng:

- Explorer
- Experimenter
- KnowledgeFlow
- Workbench
- Simple CLI

2. Chức năng Explorer

Ảnh: Giao diện chức năng Explorer

Explorer hỗ trợ 6 tính năng trên 6 tab:

- Preprocess: tiền xử lí dữ liệu

- Classify: áp dụng mô hình phân lớp

- Cluster: áp dụng mô hình gom nhóm

- Associate

- Select attributes

- Visualize: trực quan hoá

Mở datasets:

Ta có datasets weather.nominal.arff mặc định của weka như sau:

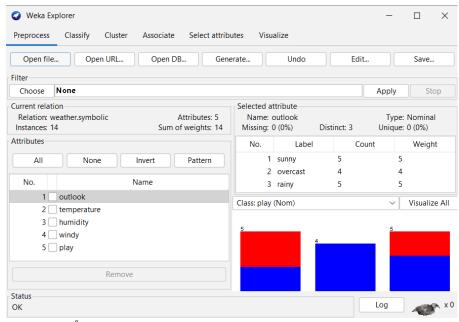
No.	1: outlook Nominal	2: temperature Nominal	3: humidity Nominal	4: windy Nominal	5: play Nominal
1	sunny	hot	high	FALSE	no
2	sunny	hot	high	TRUE	no
3	overcast	hot	high	FALSE	yes
4	rainy	mild	high	FALSE	yes
5	rainy	cool	normal	FALSE	yes
6	rainy	cool	normal	TRUE	no
7	overcast	cool	normal	TRUE	yes
8	sunny	mild	high	FALSE	no
9	sunny	cool	normal	FALSE	yes
10	rainy	mild	normal	FALSE	yes
11	sunny	mild	normal	TRUE	yes
12	overcast	mild	high	TRUE	yes
13	overcast	hot	normal	FALSE	yes
14	rainy	mild	high	TRUE	no

Anh: dataset weather.norminal.arff

Dữ liệu có chứa 14 instance¹. Mỗi instance có các attributes² bao gồm *outlook*, *temperature*, *humidity* and *windy*. *Play* là class³ cần dự đoán của bài toán.

Cách mở datasets trong Explorer:

Chọn "Open file", chọn weather.norminal.arff

Ånh: Sau khi mo file weather.norminal.arff

3. Dataset⁴

Có các loại dataset như sau: norminal và numeric.

Dữ liệu sử dụng trong Weka thường ở định dạng file ARFF, CSV,

4. Xây dựng classifier⁵

Tab classify, hỗ trợ nhiều loại thuật toán (Naïve Bayes, Id3, ...) để đánh giá và dự đoán class dựa trên dữ liệu hiện có.

VD:

Sử dụng ID3 để tạo mô hình phân lớp trên tập dữ liệu weather.norminal.arff

- Mo file weather.norminal.arff

¹ Instance: đối tương (dòng) trên dataset

² Attributes: Thuộc tính

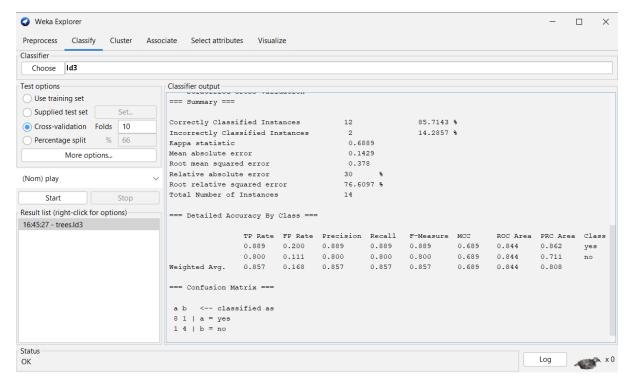
³ Class: lớp – giá trị cần dự đoán

⁴ Dataset: tập dữ liệu

⁵ Classifier: Thuật toán/Công cụ hỗ trợ tạo mô hình phân lớp mà weka cung cấp.

- Chọn tab classify
- Ở phần classifier, chọn **tree > Id3**
- Tùy chỉnh các option cho model ở Test options
- Start và đọc kết quả ở phần output

Kết quả

Ảnh: Giao diện của tab classify

5. Sử dụng filter

Filter hỗ trợ tiền xử lí dữ liệu trước khi áp dụng một classifier.

Cách sử dụng filter:

- Mo file weather.norminal.arff
- Chon tab preprocess
- Chọn Filter và loại filter dữ liệu.
- Áp dụng classifier trên dữ liệu đã xử lí
- Có thể tùy ý sử dụng dữ liệu mới sau khi đã filter

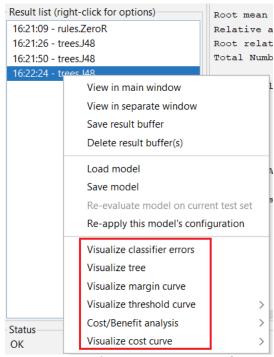
6. Visualize⁶

Trực quan hóa dữ liệu - Sử dụng tab Visualize

Sau khi mở dataset ở tab Preprocess, ta có thể chọn tab Visualize để quan sát sự trực quan của dữ liệu

Trực quan hóa mô hình - Sử dụng tab Classify:

Sau khi chọn một thuật toán và áp dụng vào để xử lí thành công dữ liệu. Ta có thể click chuột phải vào một kết quả ở Result list và chọn tùy chọn mong muốn.

Ảnh: Các tùy chọn để trực quan hóa đối với mô hình

II. Đánh giá kết quả

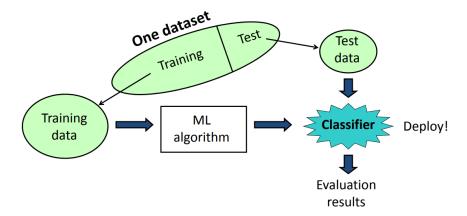
1. Tranning⁷ và testing⁸

Qui trình tạo nên một mô hình phân lớp:

⁶ Visualize: Trực quan hóa

⁷ Trainning: huấn luyện (mô hình)

⁸ Testing: kiểm tra (mô hình)

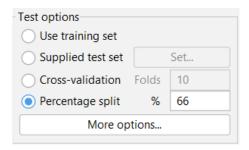

Giả định cơ bản: Training set⁹ và testing set¹⁰ được tạo bởi các mẫu độc lập từ một quần thể vô hạn.

Ånh: Qui trình tạo nên một mô hình phân lớp

Kết quả của mô hình phân lớp chỉ đáng tin cậy khi và chỉ khi dữ liệu dùng để huấn luyện và kiểm tra là hoàn toàn khác nhau. Do đó, nếu chúng ra chỉ có một bộ dữ liệu thì chúng nên chia ngẫu nhiên nó thành 2 phần với tỉ lệ là 2/3 cho việc huấn luyện và 1/3 cho việc kiểm tra.

Weka hỗ trợ các tùy chọn khi huấn luyện đối với bộ dữ liệu như sử dụng test set¹¹, cross-validation¹², và percentage split¹³.

Ảnh: Các tùy chọn với dữ liệu ở tab Classify

⁹ Training set: Tập dữ liệu dùng để huấn luyên

¹⁰ Testing set: tập dữ liệu dùng để kiểm tra

¹¹ Test set: tùy chọn "using test set" khi chúng ta có 2 bộ dữ liệu training và testing độc lập

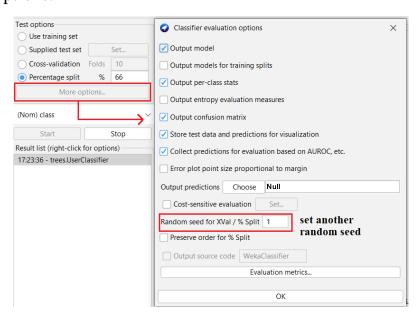
¹² Cross-validation: tùy chọn "cross-validation" – Xem chi tiết ở C.II.2.4

¹³ Percentage split: Chia ngẫu nhiên dữ liệu thành 2 phần với tỉ lệ trainning set là input được nhập vào. Lưu ý, weka luôn mặc định chọn một seed ngẫu nhiên cho mỗi mô hình, để đảm bảo việc chia ngẫu nhiên cho mỗi lần chạy đem lại kết quả giống nhau

2. Repeated Holdout¹⁴:

Repeated Holdout là việc lặp lại training và testing trên cùng một dataset với cách chia ngẫu nhiên khác nhau.

Do weka luôn mặc định một seed cho việc chia ngẫu nhiên dataset (tất cả các lần đều ra cùng một kết quả). Chúng ta có thể tùy chỉnh seed này thủ công ở tùy chọn more options.

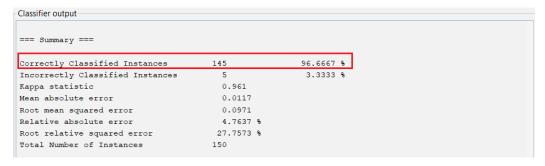

Ånh: Tùy chọn nâng cao đối với test option

VD:

Ta sẽ thực hiện việc tạo mô hình phân lớp với thuật toán J48 trên bộ dữ liệu của weka cung cấp sắn <u>segment-challenge.arff</u> gồm 1500 instance với percentage split là 90% với seed từ 1 đến 10.

Độ chính xác của mô hình sẽ thể hiện trên output như sau:

Kết quả nhận được sau 10 lần chạy như sau:

¹⁴ Repeated Holdout: Lặp lại training và testing

		0.967
	$\sum_{\mathbf{v}}$	0.940
Sample mean	$\overline{x} = \frac{\sum x_i}{\sum x_i}$	0.940
	n	0.967
Variance	$\sigma^2 = \frac{\sum (x_i - \overline{x})^2}{}$	0.953
variance	$\sigma^2 = \frac{1}{n-1}$	0.967
Charada ada da da da da		0.920
Standard deviation	on σ	0.947
		0.933
		0.947

Ånh: Kết cho 10 lần chạy với seed từ 1 đến 10

Dựa vào công thức ta tính được $\bar{x} = 0.949$ và $\sigma = 0.018$

⇒ Độ chính xác của mô hình xấp xỉ: 95% ± 1.8%

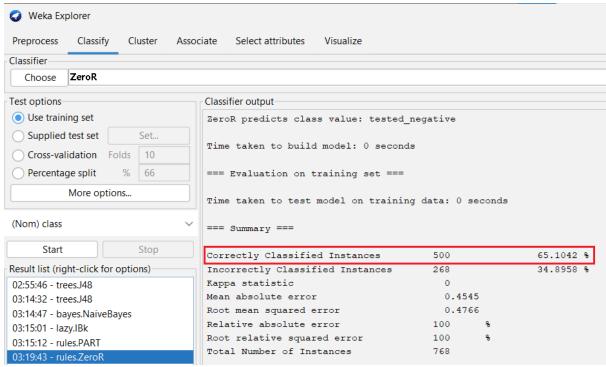
3. Baseline accuracy

Baseline accuracy thể hiện độ chính xác tối thiểu mà mô hình đạt được nếu dự đoán của ta luôn là lớp có tỉ lệ cao nhất trong datasets

Chúng ta sẽ xem xét qua 2 ví dụ sau

VD1:

- Sử dụng dataset diabetes.arff
- Thực hiện tạo mô hình phân lớp trên 4 thuật toán với percentage split là 66%:
 - o J48: 76%
 - o Naïve Bayes: 77%
 - o Ibk: 73%
 - o PART: 74%
- Tập dữ liệu bao gồm 768 instance, trong đó có 500/768 xấp xỉ 65% thuộc class "negative" còn lại là 268/768 thuộc class "positive".
- Do đó, nếu ta luôn dự đoán một instance là "negative" thì xác xuất dự đoán đúng luôn luôn là 65%. Đây chính là baseline accuracy.
- Weka hỗ trợ một một baseline classifier ZeroR làm điều này với option "using training set". ZeroR sẽ luôn đưa ra dự đoán là class chiếm tỉ lệ cao nhất mà không quan tâm đến giá trị của thuộc tính của các instance.

Ånh: độ chính xác của mô hình với thuật toán ZeroR bằng đúng 500/768

VD2:

- Sử dụng dataset <u>supermarket.arff</u>
- Thực hiện tạo mô hình phân lớp trên 4 thuật toán với percentage split là 80%
 - o ZeroR: 63.7% (use training set)
 - o J48: 63.35%
 - o Naïve Bayes: 63.35%
 - Ibk: 37.51% !!!PART: 63.35%
- Tập dữ liệu bao gồm 4627 instance, trong đó có 2948/4627 xấp xỉ 63.7% thuộc class "low" còn lai là 1679/4627 thuộc class "high".
- Ở trường hợp với bộ dữ liệu này, ta thấy baseline accuracy là cao nhất.
- ⇒ Do đó, trước khi sử dụng Weka áp dụng bất kì một thuật toán nào vào mô hình phân lớp, ta cần sử dụng baseline classifier để đánh giá mô hình.

4. Cross Validation:

Chúng ta có một thuật toán tên là K-fold validation.

- Chia dữ liệu thành K phần (fold)
- Sử dụng từng phần làm test set và phần còn lại là training set. Thực hiện lặp lại K lần với K fold đã chia.

- Lấy kết quả trung bình
- Một fold được sử dụng 1 lần cho việc testing và K-1 lần cho việc training

Đối với Weka, sau khi thực hiện cross-validation, Weka thực hiện chạy một lần nữa trên toàn bộ dataset để tạo ra một classifier mà chúng ta sử dụng.

Cross-validation sẽ đem lại độ chính xác tốt hơn so với Repeated holdout¹⁵.

Tuy nhiên Stratified Cross-validation¹⁶ lại tốt hơn Cross-validation. Weka mặc định sử dụng Stratified Cross-validation.

Qui luật:

- Sử dụng percentage split khi chúng ra có nhiều dữ liệu
- Nếu không, sử dụng K-Fold cross-validation (K=10)

5. So sánh Repeated Holdout và Stratified Cross-validation

Thực hiện hiện kiểm tra với datatset diabetes.arff gồm 768 instance.

Baseline accuracy (ZeroR): 65%

- Repeated Holdout: percentage split là 90% với seed 1-10

- Cross-validation: K=10 với seed 1-10

Ta có kết quả như sau:

Seed	Repeated Holdout (%)	Cross-validation (%)
1	75.3	73.8
2	77.9	75.0
3	80.5	75.5
4	74.0	75.5
5	71.4	74.4
6	70.1	75.6
7	79.2	73.6
8	71.4	74.0
9	80.5	74.5
10	67.5	73.0

Tính toán ta có:

- Repeated Holdout: $\bar{x} = 74.8 \% \text{ và } \sigma = 4.6\%$

__

¹⁵ Repeated holdout: lặp lại việc tạo mô hình phân lớp nhiều lần trên những tập dữ liệu ngẫu nhiên từ dataset
¹⁶ Stratified Cross-validation: là thuật toán phân chia các fold dựa trên kỹ thuật Stratified Sampling, một kỹ thuật lấy mẫu trong đó các mẫu được chọn theo cùng một tỷ lệ khi chúng xuất hiện trong tổng thể.

- Cross-validation: $\bar{x} = 74.5 \% \text{ và } \sigma = 0.9\%$

Nhận xét:

- Ta thấy với độ chính xác trung bình của 2 phương pháp là xấp xí nhau.
- Tuy nhiên độ lệch chuẩn mà phương pháp Repeated Holdout mang lại cao hơn nhiều so với Cross validation.
- ⇒ Cross validation tốt hơn so với Repeated Holdout

III. Các mô hình phân lớp đơn giản

1. OneR - One attribute does all the work

Chỉ duy nhất một thuộc tính tham gia vào việc dự đoán của mô hình.

Thuật toán:

```
For each attribute,
For each value of the attribute,
make a rule as follows:
count how often each class appears
find the most frequent class
make the rule assign that class
to this attribute-value
Calculate the error rate of this attribute's rules
Choose the attribute with the smallest error rate
```

Ånh: thuật toán của mô hình phân lớp OneR

VD:

Đối với dataset weather.norminal.arff

No.	1: outlook Nominal	2: temperature Nominal	3: humidity Nominal	4: windy Nominal	5: play Nominal
1	sunny	hot	high	FALSE	no
2	sunny	hot	high	TRUE	no
3	overcast	hot	high	FALSE	yes
4	rainy	mild	high	FALSE	yes
5	rainy	cool	normal	FALSE	yes
6	rainy	cool	normal	TRUE	no
7	overcast	cool	normal	TRUE	yes
8	sunny	mild	high	FALSE	no
9	sunny	cool	normal	FALSE	yes
10	rainy	mild	normal	FALSE	yes
11	sunny	mild	normal	TRUE	yes
12	overcast	mild	high	TRUE	yes
13	overcast	hot	normal	FALSE	yes
14	rainy	mild	high	TRUE	no

Anh: dataset weather.norminal.arff

Thực hiện thuật toán:

Attribute	Rules	Errors	Total errors
Outlook	$Sunny \to No$	2/5	4/14
	$Overcast \to Yes$	0/4	
	$Rainy \rightarrow Yes$	2/5	
Temp	$\mathrm{Hot} \to \mathrm{No}^*$	2/4	5/14
	$Mild \to Yes$	2/6	
	$Cool \rightarrow Yes$	1/4	
Humidity	$High \rightarrow No$	3/7	4/14
	$Normal \to Yes$	1/7	
Wind	$False \to Yes$	2/8	5/14
	True \rightarrow No*	3/6	

Ånh: các tỉ lệ lỗi đối với từng thuộc tính – OneR

Dựa vào tỉ lệ lỗi, ta có thể chọn thuộc tính Outlook hoặc Humidity làm output cho mô hình.

Chạy lại với Weka

```
=== Classifier model (full training set) ===

outlook:
    sunny -> no
    overcast -> yes
    rainy -> yes
(10/14 instances correct)

Time taken to build model: 0 seconds

=== Evaluation on training set ===

Time taken to test model on training data: 0 seconds

=== Summary ===

Correctly Classified Instances 10 71.4286 %
Incorrectly Classified Instances 4 28.5714 %
Kappa statistic 0.3778
Mean absolute error 0.2857
Root mean squared error 0.5345
Relative absolute error 61.5385 %
Root relative squared error 111.4773 %
Total Number of Instances 14
```

Ånh: output khi sử dụng thuật toán OneR để đánh giá mô hình

2. Overfitting¹⁷

Overfitting là hiện tượng chúng ta có được tỉ lệ chính xác cao đối với trainning set mà tỉ lệ chính xác thấp trên testing set.

3. Naïve Bayes - Attributes contribute equally and independently

Dựa vào xác xuất của tất cả attributes đóng góp vào class mà tạo nên mô hình dư đoán.

Ta có công thức như sau:

$$\Pr[H \mid E] = \frac{\Pr[E_1 \mid H] \Pr[E_2 \mid H] ... \Pr[E_n \mid H] \Pr[H]}{\Pr[E]}$$

Với:

H: giá trị lớp

E: Thuộc tính

Pr[H|E] là xác xuất dự đoán

Pr[E_i|H] là xác xuất biết được của thuộc tính so với lớp

Chạy lại với Weka, trên tập dữ liệu <u>weather.norminal.arff</u> và thuật toán Naïve Bayes, với 10-folds, ta được ouput như sau:

¹⁷ Overfitting: học thuộc lòng

Naive Bayes Classifier						
Attribute	Class yes (0.63)					
outlook						
sunny	3.0	4.0				
overcast	5.0	1.0				
rainy	4.0	3.0				
[total]	12.0	8.0				
temperature						
hot	3.0	3.0				
mild	5.0	3.0				
cool	4.0	2.0				
[total]	12.0	8.0				
humidity						
high	4.0	5.0				
normal	7.0	2.0				
[total]	11.0	7.0				
windy						
TRUE	4.0	4.0				
FALSE	7.0	3.0				
[total]	11.0	7.0				

Ånh: xác suất $Pr[H \mid E]$ của dataset

4. Decision tree – use a few attributtes

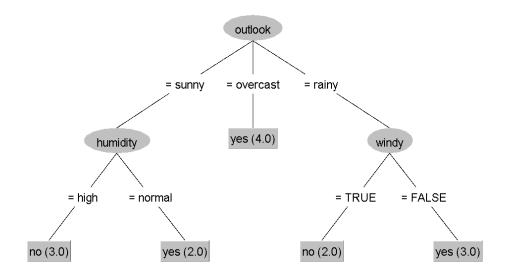
Một decision tree sẽ sử dụng một vài thuộc tính để phân loại các lớp của bài toán.

Thuật toán J48 trên Weka – dựa trên C4.5 một kế thừa của Id3. J48 hỗ trợ các phương thức cắt tỉa cây quyết định.

VD:

Đối với dataset <u>weather.norminal.arff</u> , thuật toán J48, test option 10-folds, mô hình phân lớp cho độ chính xác 50%

Decision tree có dạng như sau:

Ånh: Decision tree được tạo bởi thuật toán J48 trên dataset weather.norminal.arff

D. Lab04

Toàn bộ tư liệu của lab04 có thể tìm thấy tại github: https://github.com/phatnm-student-hcmus/ai-lab04.

I. Phân tích yêu cầu đề bài:

1. Tìm hiểu các độ đo (metric)

Dựa vào metric ta có thể đánh giá mộ mô hình là tốt hay không.

Ta cần tìm hiểu về Confusion matrix (tuy đây không phải một metric nhưng rất quan trọng) và một số metric như Accuracy, Precision, Recall, F1-score.

2. Yêu cầu về thuật toán

Chúng ta cần phân tích dữ liệu *Zoo Data Set* trên 2 thuật toán là Id3 và Naïve Bayes.

Id3

Thuật toán Id3 mà weka hỗ trợ chỉ có thể áp dụng trên các giá trị norminal và tập dữ liệu hoàn toàn không được chứa giá trị rỗng.

Naïve Bayes

Thuật toán Naïve Bayes có thể áp dụng cho nhiều kiểu dữ liệu của thuộc tính và tập dữ liệu có thể chứa giá trị rỗng.

3. Yều cầu về dữ liệu:

Các phân lớp (class/type) cần có các tên mới đại diện cho lớp đó thay vì con số từ 1 đến 7

4. Kiểm tra kết quả dự đoán các mẫu test

```
NameIsSecret,1,0,0,1,0,0,0,1,1,1,0,0,4,1,0,1,?
NameIsSecret,0,1,1,0,1,0,0,0,1,1,0,0,2,1,1,0,?
NameIsSecret,0,0,1,0,0,0,1,1,1,1,1,0,0,1,0,0,?
NameIsSecret,0,0,1,0,0,1,1,1,1,1,0,0,1,0,0,?
NameIsSecret,0,0,1,0,0,1,1,1,1,1,0,0,4,1,0,0,?
```

5. Tìm hiểu hiện tượng quá khớp (overfitting) trên cây Id3

Tìm hiểu hiện tượng quá khớp (overfitting) dữ liệu và thực hiện các biện pháp để tránh quá khớp trên cây quyết định ID3.

6. So sánh 2 thuật toán Id3 và Naïve Bayes

Ngoài tập dữ liệu Zoo Data Set, ta cần so sánh và đánh giá 2 thuật toán trên một vài tập dữ liệu khác.

II. Tìm hiều về các độ do

1. Confusion matrix

Tuy **confusion matrix không phải là một metric,** nhưng nó rất quan trọng. Nó thể hiện có bao nhiều điểm dữ liệu thật sự thuộc vào 1 class, và bao nhiều điểm dữ liệu được dự đoán là rơi vào một class.

VD:

Đối với bài toán phân loại nhị phân (Binary Classification)

Giả sử chúng ta có bài toán phân loại các thư điện tử đến hộp thư là thư spam hay không spam.

Nhãn:

- 1 (positive): là thư spam, tương ứng với đây là nhãn xấu (bad label).
- 0 (negative): là thư không spam, tương ứng với đây là nhãn tốt (good label).

Quy ước các chỉ số như sau:

- TP (True Positive): Tổng số trường hợp dự đoán đúng mẫu dương.
- FP (False Positive): Tổng số trường hợp dự đoán sai mẫu dương.
- TN (True Negative): Tổng số trường hợp dự đoán đúng mẫu âm.
- FN (False Negative): Tổng số trường hợp dự đoán sai mẫu âm.

Giả sử ta có các số liệu như sau: tổng số mẫu khảo sát là 1000 mẫu trong đó có 900 mẫu là thư không spam và 100 mẫu là thư spam.

Kết quả của mô hình phân loại cho ra như sau:

	Real Values		
Predictions	Positive	Negative	
Positive	TP = 50	FP = 50	
Negative	FN = 25	TN = 875	

Nhìn vào mô hình này Accuracy của mô hình sẽ là (50+875)/1000 = 0.925, tức là mô hình có độ chính xác đến 92.5%.

Tuy nhiên đối với trường hợp phát hiện thư spam, dự đoán có 100 thư spam nhưng chỉ có 50 dự đoán là đúng (chỉ đạt 50%). Tuy nhiên bài toán phân loại này, ta lại quan tâm đến độ chính xác của những dự đoán phân loại thư spam. Lúc này vai trò của F1 score, Precision và Recall sẽ được thể hiện trong việc đánh giá mô hình.

2. Accuracy

Accuracy thể hiện độ độ chính xác của mô hình dựa trên số dự đoán đúng trên tổng số mẫu cần dự đoán.

$$Accuracy = (TP + TN) / (TN + FP + TN + FN)$$

3. Precision

Precision là tỉ lệ của tổng số trường hợp dự đoán đúng mẫu dương trên tổng số trường hợp dự đoán là mẫu dương.

Precision =
$$TP / (TP + FP)$$
.

Vậy độ precision càng cao thì mô hình sẽ dự đoán càng tốt các mẫu thuộc lớp dương (hay dư đoán càng tốt các trường hợp nhãn xấu).

4. Recall

Recall là tỉ lệ của tổng số trường hợp dự đoán đúng mẫu dương trên tổng số mẫu dương thật sự của dữ liệu đầu vào.

$$Recall = TP/(TP + FN)$$

Như tên gọi của nó, Recall cho biết mức độ bỏ sót các mẫu thuộc lớp positive của mô hình, nếu Recall càng cao chứng tỏ mô hình bỏ sót rất ít các mẫu thuộc lớp positive, chỉ khác với Precision là chỉ có sự tham gia của các mẫu đã được dự đoán là positive thì ở Recall có sự tham gia trên toàn bộ các mẫu của tập dữ liệu.

Trade off (đánh đổi) giữa Precision và Recall

Trong thực tế một mô hình binary classification lý tưởng phải đều thu được cả Precision và Recall cao, tuy nhiên điều này là rất khó xảy ra.

Xét ví dụ trên để tăng Precision thì có một cách dơn giản là tăng 'ngưỡng' để quyết định nhãn lên, khi đó sẽ đảm bảo việc dự đoán đúng các mẫu positive hơn nhưng sẽ làm giảm số lượng TP do đó làm giảm Recall.

Nếu nới lỏng ngưỡng để tăng Recall thì sẽ làm tăng nhanh số lượng mẫu được dự đoán là positive do đó lại làm giảm Precision.

Sự đánh đổi qua lại này thường xuyên diễn ra trong các bộ dữ liệu thực tế do đó cần một độ đo có thể kết hợp 2 độ đo trên, và đó chính là F1 Score.

5. F1 Score

Là trung bình điều hòa giữa recall và precision

F1 Score = (2*precision*recall)/(precision + recall)

Điều đặc biệt là F1 score luôn nằm trong khoảng của Precision và Recall. Do đó đối với những trường hợp mà precision và recall quá chênh lệch thì F1 score sẽ cân bằng được cả hai giá trị này và giúp ta đưa ra một đánh giá khách quan hơn.

Bài toán phân loại đa lớp

Như đề bài của phần Decision Tree ở trên thì tập dữ liệu iris có 3 lớp hoa iris cần phân loại là Iris setosa, Iris versicolor và Iris virginica tương ứng với các giá trị lần lượt là 0, 1, 2 (Mỗi lớp có 50 mẫu).

Có một cách để tính các thông số trên gọi là Macro Average.

Giả sử ta có số liệu sau:

	Prediction				
		Class 0	Class 1	Class 2	
	Class 0	50	0	0	
Real value	Class 1	0	43	7	
value	Class 2	0	5	45	
		$precision_0 = \frac{50}{50+0+0}$	$precision_1 = \frac{43}{0+43+5}$	$precision_2 = \frac{45}{0+7+45}$	

	=1.000	=0.896	=0.865	

MacroAveragePrecision = $\frac{Precision_0 + Precision_1 + Precision_2}{1 + Precision_2} = 0.920$

 $\begin{aligned} & MacroAverageRecall = \frac{Recall_0 + Recall_1 + Recall_2}{3} = 0.920 \\ & MacroAverageF1Score = \frac{2* MacroAveragePrecision*MacroAverageRecall}{MacroAveragePrecision+ MacroAverageRecall} = 0.920 \end{aligned}$

Ở mô hình phân loại đa lớp này, F1-score xấp xỉ 1, do đó, mô hình này có ý nghĩa phân loại rất tốt.

Dưa vào các metric trên, nếu F1-score có thể tính toán được, ta sẽ luôn luôn sử dụng F1-score để đánh giá mô hình.

III. **Dataset:**

Dataset được lấy từ (Forsyth, 1990) CI Machine Learning Repository: Zoo Data Set. Dataset chứ thông tin về động vật bao gồm 17 thuộc tính, 101 đối tượng được phân vào 7 lớp.

1. Thông tin thuốc tính

1. animal name: Unique for each instance 10. backbone: Boolean 2. hair: Boolean 11. breathes: Boolean 3. feathers: Boolean 12. venomous: Boolean 4. eggs: Boolean 13. fins: Boolean

5. milk: Boolean 14. legs: Numeric (set of values: {0,2,4,5,6,8})

6. airborne: Boolean 15. tail: Boolean 7. aquatic: Boolean 16. domestic: Boolean 8. predator: Boolean 17. catsize: Boolean

18. type: Numeric (integer values in range [1,7]) 9. toothed: Boolean

Anh: thông tin các thuộc tính của Zoo dataset, ảnh được chụp từ http://archive.ics.uci.edu/ml/datasets/Zoo

Giải thích ý nghĩa tùng thuộc tính:

Animal name: tên động vật, có giá trị Backbone: có xương sống Breathe: hô hấp bằng mũi duy nhất

Venomous: Có đôc Hair: có bờm

Feather: Có lông vũ Fins: có vây Eggs: Có để trứng Legs: số chân (chi)

Milk: có sữa Tail: có đuôi

Airborne: Trên trời Domestic: là vât nuôi

Aquatic: Dưới nước Catsize: kích cỡ động vật (lớn

Predator: ăn thit hơn/nhỏ hơn so với mèo) Toothed: Có răng Type: phân lớp của động vật

2. Phân tích dữ liệu thô

Ta sẽ dùng python để phân tích dữ liệu thô từ website (Tuy có thể dùng weka để làm điều này nhưng để tiện cho việc tạo file arff thì sẽ sử dụng python). Có thể xem source code phân tích dữ liệu tại ./src/code.ipynb hoặc tại github: https://github.com/phatnm-student-hcmus/ai-lab04/blob/master/src/code.ipynb

Từ mô tả của tập dữ liệu, tạo cols.csv chứa thông tin các cột của dữ liệu

Ånh: Các cột của dữ liệu

Kiểm tra tập dữ liệu thô:

```
zoo_df = pd.read_csv('./arff_creator/zoo.data', names=cols)
zoo_df.head(3)
 animal-name hair feathers eggs milk airborne aquatic predator \
  aardvark 1 0
                            0 1
                                        0
                                                0
                       0
                            0
                                         0
                                                 0
                                                         0
  antelope
       bass
  toothed backbone breathes venomous fins legs tail domestic catsize \
0
                  1
                           0
                                   0
                                        4
                                              0
                                                   0
       1
               1
                       1
                               0
                                     0
                                         4
                                               1
                                                       0
                                                               1
1
2
       1
               1
                       0
                               0
                                     1
                                          0
                                                       0
                                               1
  class
0
     1
1
     1
```

Ảnh: 3 dòng đầu tiên của dữ liệu

Ta thấy, 1 đại diện cho có hay giá trị True, 0 đại diện cho không hay hay trị False.

Hiển thị số dòng, cột của dữ liệu

Số dòng: số đối tượng nghiên cứu

Số cột: số thuộc tính + lớp (class)

```
num_rows, num_cols = zoo_df.shape
print(f'Số lượng dòng: {num_rows}\nSố lượng cột: {num_cols}')

Số lượng dòng: 101
Số lượng cột: 18
```

Ảnh: Số dòng và cột của dữ liệu

Kiểm tra các dòng dữ liệu có các dòng bị lặp không

```
have_duplicate_rows = zoo_df.duplicated().any()

print("Có dòng bị lặp: ", have_duplicate_rows)

Có dòng bị lặp: False
```

Ånh: kết quả output kiếm tra dữ liệu có dòng bị lặp không

Từ output, ta thấy dữ liệu không chứa các dòng dữ liệu bị lặp.

Kiểm tra dữ liệu bất thường

Kiểm tra animal name (giá trị duy nhất) có bị lặp không

```
have_duplicate_animal_names = zoo_df[cols[0]].duplicated().any()
print("Có animal name bị lặp: ", have_duplicate_animal_names)

Có animal name bị lặp: True
```

Ảnh: Kết quả output kiếm tra thuộc tính animal-name có giá trị bị lặp không Kiểm tra có chứa đối tượng bất thường hay không

Từ file dữ liệu zoo.data, ta phát hiện đôi tượng girl không thuộc tập dữ liệu zoo.

Ảnh: Ảnh chụp màn hình dòng dữ liệu bất thường

Ta sẽ dùng weka để xử lí dòng các dòng dữ liệu này sau.

Tỉ lệ giá trị thiếu và thống kê mô tả của từng cột

```
missing_ratio = zoo_df.isnull().sum()
missing_ratio = missing_ratio / num_rows
missing_ratio
animal-name
              0.0
hair
              0.0
              0.0
feathers
              0.0
eggs
milk
              0.0
airborne
              0.0
              0.0
aquatic
predator
              0.0
toothed
              0.0
              0.0
backbone
breathes
              0.0
              0.0
venomous
fins
              0.0
legs
              0.0
tail
              0.0
domestic
              0.0
catsize
              0.0
class
              0.0
dtype: float64
```

Ånh: output tỉ lệ giá trị thiếu của dataset

Ta thấy tập dữ liệu hoàn toàn không chứa giá trị thiếu.

IV. Tạo file ARFF cho tập dữ liệu Zoo

1. Tạo phần mô tả

Từ file zoo.names mà website cung cấp, ta thêm các kí tự % ở trước mỗi dòng và thay đổi một số thông tin cho phù hợp với các thuật toán yêu cầu. Sau đó lưu lại với tên zoo_arff_explaination.txt.

Bảng các thông tin đã thay đổi cho phù hợp với tập dữ liệu

STT	Zoo.names	zoo_arff_explaination.txt	Giải thích		
1	6. Number of Attributes: 18 (animal name, 15 Boolean attributes, 2 numerics)	6. Number of Attributes: 17 + type = 18 (all Boolean valued but 'animal-name' as string and 'legs' attribute as set of values)			
2	1. animal name: Unique for each instance	1. animal name: string	Do mỗi động vật đều có tên khác nhau, và các động vật dùng để dự đoán cũng sẽ có tên khác nên không thể dùng giá trị norminal cho thuộc tính này		
3	14. legs Numeric (set of values: {0,2,4,5,6,8})	14. legs {0,2,4,5,6,8}	Chuẩn hóa 'legs' về dạng norminal		
4	Boolean	{yes, no}	Chuẩn hóa các giá trị Boolean (1/0) về norminal (yes/no)		
5	18. Type Numeric (integer values in range [1,7])	18. Type {Mammal, Bird, Reptile, Fish, Amphibian, Bug, Invertebrate}	Chuẩn hóa tên mới đại diện cho lớp 18		

Có thể xem file tại ./src/arff-creator/zoo_arff_explaination.txt hoặc tại github

_

¹⁸ Tên mới đại diện cho lớp: các tên được tham khảo từ UCI Machine Learning. (2022, 12 22). Zoo Animal Classification | Kaggle. Được truy lục từ Kaggle: https://www.kaggle.com/datasets/uciml/zoo-animal-classification

2. Tạo phần cấu trúc dữ liệu

Dựa vào mô tả ta có cấu trúc dữ liệu như sau, có thể xem tại ./src/arff_creator/zoo_arff_relation.txt hoặc tại github: github

```
@RELATION zoo
@ATTRIBUTE animal-name string
@ATTRIBUTE hair {yes, no}
@ATTRIBUTE feathers {yes, no}
@ATTRIBUTE eggs {yes, no}
@ATTRIBUTE milk {yes, no}
@ATTRIBUTE airborne {yes, no}
@ATTRIBUTE aquatic {yes, no}
@ATTRIBUTE predator {yes, no}
@ATTRIBUTE toothed {yes, no}
@ATTRIBUTE backbone {yes, no}
@ATTRIBUTE breathes {yes, no}
@ATTRIBUTE venomous {yes, no}
@ATTRIBUTE fins {yes, no}
@ATTRIBUTE legs {0, 2, 4, 5, 6, 8}
@ATTRIBUTE tail {yes, no}
@ATTRIBUTE domestic {yes, no}
@ATTRIBUTE catsize {yes, no}
@ATTRIBUTE class {Mammal, Bird, Reptile, Fish, Amphibian, Bug,
@DATA
```

3. Tạo phần dữ liệu

Sử dụng python để chuẩn hóa dữ liệu sau đó xuất dữ liệu đã chuẩn hóa ra file text.

Để chuẩn hóa dữ liệu thô, ta cần:

- Chuyển các giá trị 0 thành no và 1 thành yes ở các cột (không bao gồm legs)
- Chuyển đổi tên lớp từ số từ 1 đến 7 thành các giá trị có nghĩa

Cài đặt thuật toán chuẩn hóa:

Tạo một file zoo_classes.csv để lưu trữ các lớp

```
# load cols and classes
classes = np.loadtxt("./arff_creator/zoo_classes.csv", delimiter=",", dtype=str)
classes.tolist()
```

['Mammal', 'Bird', 'Reptile', 'Fish', 'Amphibian', 'Bug', 'Invertebrate']

Ảnh: thuật toán chuẩn hóa dữ liệu thô ở dạng dataframe

Sau khi chuẩn hóa, ta được kết quả như sau:

```
fix_zoo_df(zoo_df).head(3)
  animal-name hair feathers eggs milk airborne aquatic predator toothed \
    aardvark yes
                        no
                             no yes
                                          no
                                                  no
                                                          yes
                                                                  yes
1
    antelope yes
                            no yes
                                                                  yes
                        no
                                          no
                                                  no
                                                           no
        bass
               no
                        no yes
                                 no
                                          no
                                                 yes
                                                          yes
                                                                  yes
 backbone breathes venomous fins legs tail domestic catsize
      yes
                                     4
                                        no
                                                        yes Mammal
               yes
                        no
                             no
                                                 no
                                     4 yes
                                                        yes Mammal
1
      yes
               yes
                         no
                             no
                                                 no
                                     0 yes
                                                               Fish
      yes
               no
                        no yes
                                                 no
                                                         no
```

Ånh: kết quả dataframe sau khi chuẩn hóa

Tạo phần dữ liệu cho bài toán:

```
fix_zoo_df(zoo_df).to_csv("./arff_creator/zoo_arff_data.txt", index=False, header=False)
```

Ånh: code tạo phần dữ liệu

Giải thích:

Do cấu trúc csv và cấu trúc data của arff là giống nhau (đều phân cách dữ liệu bằng dấu phẩy ",") nên ta có thể sử dụng pd.Dataframe.to_csv như một mẹo để tạo phần dữ liệu cho bài toán.

Phần dữ liệu được tạo có thể xem tại ./src/arff_creator/zoo_arff_data.txt hoặc tại github: github

4. Tạo file arff cho training set của bài toán

Sau khi tạo được 3 phần của file arff, ta chỉ cần nối chúng lại theo thứ tự: mô tả > cấu trúc dữ liêu > dữ liêu

Ånh: hàm tao file arff

File arff có thể xem trong thư mục nộp bài tại ./src/arff/zoo.arff hoặc tại github: github

5. Tạo file Arff cho file cần dự đoán

File cần dự đoán sẽ có cấu trúc đơn giản hơn, nên không cần phần mô tả.

Lớp cần dự đoán sẽ ở dạng giá trị bị mất (missing value) – được thể hiện bằng dấu chấm hỏi "?".

predict.arff

```
@RELATION zoo_prediction

@ATTRIBUTE animal-name string
@ATTRIBUTE hair {yes, no}
@ATTRIBUTE feathers {yes, no}
@ATTRIBUTE eggs {yes, no}
@ATTRIBUTE milk {yes, no}
@ATTRIBUTE airborne {yes, no}
@ATTRIBUTE aquatic {yes, no}
@ATTRIBUTE predator {yes, no}
@ATTRIBUTE toothed {yes, no}
@ATTRIBUTE backbone {yes, no}
@ATTRIBUTE breathes {yes, no}
@ATTRIBUTE breathes {yes, no}
@ATTRIBUTE tonomous {yes, no}
@ATTRIBUTE fins {yes, no}
@ATTRIBUTE fins {yes, no}
@ATTRIBUTE legs {0, 2, 4, 5, 6, 8}
```

```
@ATTRIBUTE tail {yes, no}
@ATTRIBUTE domestic {yes, no}
@ATTRIBUTE catsize {yes, no}
@ATTRIBUTE class {Mammal, Bird, Reptile, Fish, Amphibian, Bug,
Invertebrate}

@DATA

NameIsSecret, yes, no, no, yes, no, no, no, yes, yes, yes, no, no, 4, yes, no, yes,?
NameIsSecret, no, yes, yes, no, yes, no, no, no, yes, yes, no, no, 2, yes, yes, no,?
NameIsSecret, no, no, yes, no, no, no, yes, yes, yes, yes, yes, no, no,?
NameIsSecret, no, no, yes, no, no, yes, yes, yes, yes, no, no, yes, no, no,?
NameIsSecret, no, no, yes, no, no, yes, yes, yes, yes, no, no, 4, yes, no, no,?
```

File predict.arff có thể xem tại ./weka/zoo/dataset/predict.arff hoặc tại github
Thể hiện dữ liệu của tập cần dự đoán dưới dạng bảng:

	animal-name	hair	feathers	eggs	milk	airbo	orne	aquatio	preda	ator	toothed	\
0	NameIsSecret	yes	no	no	yes		no	no		no	yes	
1	NameIsSecret	no	yes	yes	no		yes	no		no	no	
2	NameIsSecret	no	no	yes	no		no	no		yes	yes	
3	NameIsSecret	no	no	yes	no		no	yes		yes	yes	
4	NameIsSecret	no	no	yes	no		no	yes		yes	yes	
	backbone breat	thes	venomous	fins	legs	tail	dome	estic ca	tsize	clas	SS	
0	yes	yes	no	no	4	yes		no	yes		?	
1	yes	yes	no	no	2	yes		yes	no		?	
2	yes	yes	yes	no	0	yes		no	no		?	
3	yes	no	no	yes	0	yes		no	no		?	
4	yes	yes	no	no	4	yes		no	no		?	

Ảnh: dữ liệu cần dự đoán

V. Tiền xử lí dữ liệu với Weka

Như đã đề cập ở trên, bộ dữ liệu bao gồm các dữ liệu bất thường, cho nên ta cần tiền xử lí trước khi áp dụng một thuật toán (weka classifer) để xử lí.

Sử dụng tính năng edit dataset ở tab proprocess, ta xóa instance "girl" và đổi tên 2 "frog" bị trùng nhau thành "frog_1" và "frog_2". Sau đó lưu lại với tên zoo_cleaned.arrf. File zoo_cleaned.arrf có thể xem tai ./weka/zoo/dataset/zoo_cleaned.arff hoặc tại github.

Từ bây giờ, mọi thuật toán sẽ được áp dụng trên bộ dữ liệu mới (zoo_cleaned.arff)

VI. ZeroR - Zoo Data Set - Baseline accuracy

Sử dụng classify ZeroR để tìm baseline accuracy cho mô hình.

Summary

=== Summary ===								
_								
Correctly Classified Instances	40		40	%				
Incorrectly Classified Instances	60		60	9				
Kappa statistic	0							
Mean absolute error	0.22	01						
Root mean squared error	0.3306							
Relative absolute error	100	용						
Root relative squared error	100	용						
Total Number of Instances	100							

Tập dữ liệu bao gồm 40/100 đối tượng thuộc phân lớp Mammal. Do đó baseline accuracy là 40%.

VII. Cách áp dụng Weka vào bài toán:

1. Sử dụng FilteredClassify

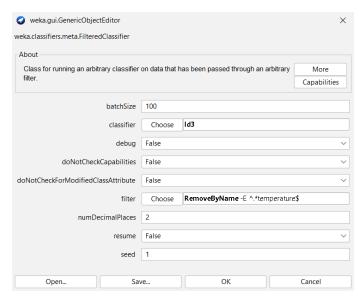
Do dữ liệu và file cần dự doán chứa một thuộc tính kiểu string (animal name), thuật toán Id3 không thể áp dụng ngay được.

Để đảm bảo tính nhất quán của dữ liệu, ta sẽ không sử dụng các Weka filter ở tab Proprocess để xử lí mà sẽ sử dụng FilteredClassfier, một Weka classifier hỗ trợ filter trước khi áp dụng thuật toán.

VD:

Trên tập dữ liệu weather.norminal, ta cần áp dụng filter để xóa thuộc tính temperature và sau đó áp dụng classifier, ta sẽ làm như sau:

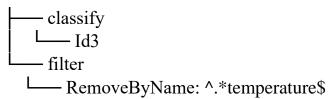
- Chọn FilteredClassifier ở tab Classify: meta > FilteredClassifier
- Click vào cài đặt của FilteredClassify
 - o Chon classifier Id3: trees > Id3
 - Chọn filter RemoveByNames: unsupervised > attributes > RemoveByNames. Tùy chỉnh lại cài đặt filter để xóa thuộc tính "temperature"
 - o Sau khi cài đặt:

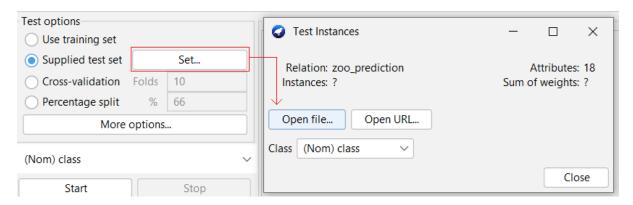
Ånh: các thông số của filteredClassifer

FilteredClassifier trên ví dụ trên có thể thể hiện cách cài đặt ở dạng cây như sau:

FilteredClassifier

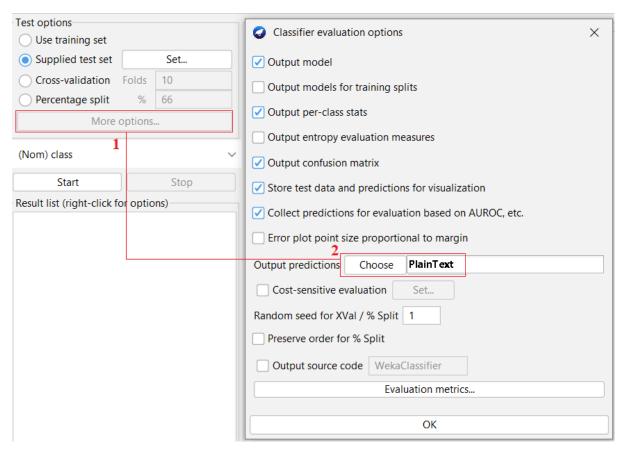

- 2. Cách mô hình Weka để dự đoán
 - **Bước 1:** Ở phần test option, mở file cần mô hình đưa ra dự đoán như một test set

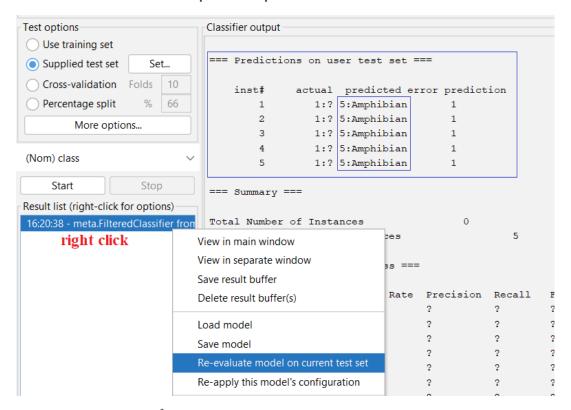
Ảnh: Cách chọn file chứa dữ liệu cần dự đoán

- **Bước 2:** Để hiện thị kết quả dự đoán ra màn hình output. Ở phần more option, thay đổi tùy chọn của predict output thành lựa chọn mong muốn, ở đây tôi sẽ chọn plain text (kết quả sẽ được in ra màn hình).

Ảnh: Hiển thị kết quả dự đoán

- Bước 3: Tiến hành dự đoán dựa trên mô hình ở result list

Ånh: Các bước mô hình đưa ra dựa đoán

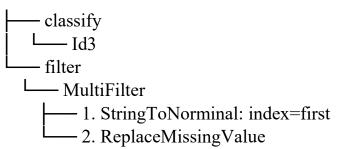
VIII. Id3 – Zoo Data Set - Overfitting

1. Classify

Ta sẽ áp dụng FilteredClassifier, để tiền xử lí và tạo mô hình phân lớp.

FilteredClassifier được cài đặt như sau:

FilteredClassifier/

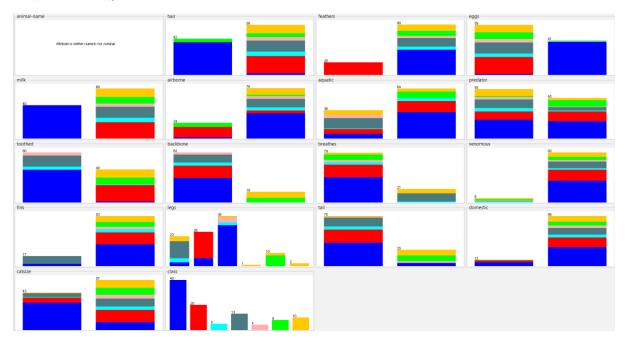

Do Id3 chỉ áp dụng được trên tập dữ liệu chứa toàn bộ các giá trị norminal, nên ta cần thay đổi kiểu dữ liệu của animal name từ string thành norminal (filter 1/Multifilter)

Dữ liệu testing/predict có thể bị thiếu các giá trị normial của animal name (của dữ liệu tranning) do các animal name là độc lập => cần sử dụng thêm filter ReplaceMissingValue để xử lí điều này.

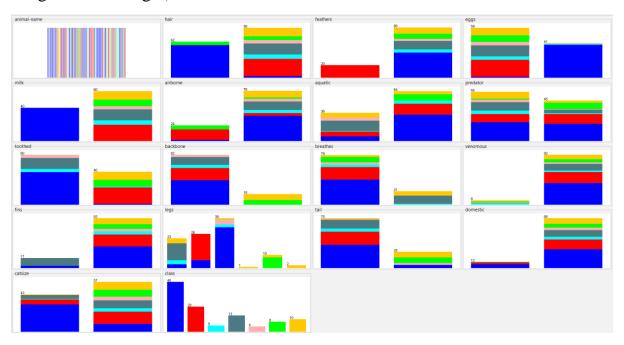
2. Trực quan quá trình tiền xử lí bằng tab preprocess

Dữ liệu trước khi được filter (các giá trị của thuộc tính animal name không hề được hiển thị)

Ånh: Zoo Data Set trước tiền xử lí

Dữ liệu sau khi được filter (animal name đã được nhận diện và có số lượng bằng nhau và bằng 1):

Ånh: Zoo Data Set sau tiền xử lí

3. Áp dụng Weka classifier Id3

Output của mô hình có thể xem tại ./weka/zoo/train_output/OUTPUT_Id3-overfitting.txt hoặc tại github.

Mô hình của thuật toán được xuất ra file lưu trữ tại ./models/ filteredClassifierid3-multiFilter_stringToNorminal_replaceMissingAttr-seed19126008.model

Một số cài đặt bổ sung cho quá trình phân lớp:

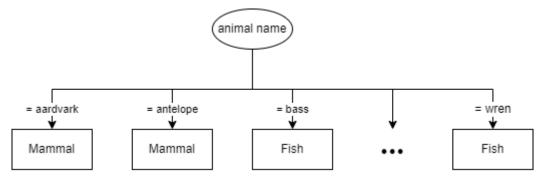
- Test option: vì có khá ít dữ liệu, nên ta sử dụng các chia dữ liệu 10-folds
- Seed: tất cả seed (nếu có) sử dụng cho bài toán sẽ là 19126008

Cây tạo bởi thuật toán

```
animal-name = aardvark: Mammal
animal-name = antelope: Mammal
animal-name = bass: Fish
.
.
.
animal-name = wren: Bird
```

Cây được tạo bởi thuật toán còn rất nhiều nhánh, có thể xem chi tiết cây tại output của mô hình.

Trực quan hóa cây được tạo bởi Id3

Ảnh: Cây quyết định của tập dữ liệu Zoo Data Set bằng thuận toán Id3

Summary của mô hình

=== Summary ===				
Correctly Classified Instances	24	24	90	
Incorrectly Classified Instances	76	76	용	
Kappa statistic	-0.0066			
Mean absolute error	0.2171			
Root mean squared error	0.466			
Relative absolute error	98.6617 %			
Root relative squared error	140.9624 %			
Total Number of Instances	100			

Độ chính xác của mô hình: 24%

Độ đo

=== Detailed Accuracy By Class ===								
TP Rate	FP Rate	Precision	Recall	F-Measure	Class			
0.400	0.400	0.400	0.400	0.400	Mammal			
0.300	0.300	0.200	0.300	0.240	Bird			
0.000	0.000	?	0.000	?	Reptile			
0.077	0.103	0.100	0.077	0.087	Fish			
0.000	0.104	0.000	0.000	0.000	Amphibian			
0.125	0.098	0.100	0.125	0.111	Bug			
0.000	0.000	?	0.000	?	Invertebrate			
0.240	0.245	?	0.240	?	Weighted Avg.			

Một số giá trị không tính toán được => Một số giá trị độ đo bị thiếu.

Dự đoán dựa trên mô hình vừa tạo

	animal-name	hair	feathers	eggs	${\tt milk}$	airbo	orne	aquatic	preda	ator	toothed	\
0	NameIsSecret	yes	no	no	yes		no	no		no	yes	
1	NameIsSecret	no	yes	yes	no		yes	no		no	no	
2	NameIsSecret	no	no	yes	no		no	no		yes	yes	
3	NameIsSecret	no	no	yes	no		no	yes		yes	yes	
4	NameIsSecret	no	no	yes	no		no	yes		yes	yes	
	backbone breat	thes	venomous :	fins	legs	tail	dome	estic ca	tsize	clas	ss	
0	yes	yes	no	no	4	yes		no	yes		?	
1	yes	yes	no	no	2	yes		yes	no		?	
2	yes	yes	yes	no	0	yes		no	no		?	
3	yes	no	no	yes	0	yes		no	no		?	
4	yes	yes	no	no	4	yes		no	no		?	

Ảnh: dữ liệu cần dự đoán

Kết quả dự đoán

```
=== Predictions on user test set ===

inst# actual predicted error prediction (animal-name)

1 1:? 1:Mammal 1 (NameIsSecret)

2 1:? 1:Mammal 1 (NameIsSecret)

3 1:? 1:Mammal 1 (NameIsSecret)

4 1:? 1:Mammal 1 (NameIsSecret)

5 1:? 1:Mammal 1 (NameIsSecret)
```

Nhận xét

Ở cây được tạo ra, mỗi animal name (id) sẽ luôn dự đoán được kết quả phân lớp.

Do đó, nếu động vật cần dự đoán không có tên nằm trong tập dữ liệu training thì kết quả trả về là là phân lớp chiếm đa số trong tập train (do filter ReplaceMissingValue)

Dự vào accuracy (0.24), f1-score (0.4, 0.24, 0.087, 0.0, 0.111) theo từng phân lớp (có phân lớp không tính được). Tất cả đều rất thấp so với 1. Vì đối với decision tree, các metric đều bằng 1. Nhưng trên tập test (cách chia dữ liệu 10-folds), các metric đều rất thấp. Do đó đã có hiện tượng **overfitting** xảy ra.

IX. Id3 – Zoo Data Set – Sửa lỗi Overfitting

Output của mô hình có thể xem tại ./weka/zoo/train_output/ OUTPUT_Id3_NO-overfitting.txt hoặc tại github.

Để xử lí overfitting trên Decision tree, ta có thể thực hiện một trong các sau:

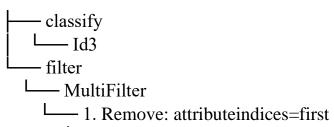
- Sử dụng kĩ thuật cắt tỉa (prunning decision tree) không phân chia ra thành node con nếu số lượng đối tượng thuộc nốt con quá nhỏ.
- Gom thành những nhóm mới dự vào sự liên quan với nhau (cùng là động vật ăn thịt, cùng đẻ trứng, ...)
- Loại bỏ một số thuộc tính không thiết, hoặc không tham gia vào việc đánh giá của mô hình.
- Đôi với thuật toán Id3 trên Weka, chúng ta chỉ có thể áp dụng cách thứ 3, loại bỏ thuộc tính không ảnh hưởng. Thuộc tính "animal name" là duy nhất cho mỗi đối tượng, nên ta có thể loại bỏ nó để tránh sự bias trong mô hình.

1. Classify

Ta sẽ áp dụng FilteredClassifier, để tiền xử lí và tạo mô hình phân lớp

FilteredClassifier được cài đặt như sau:

FilteredClassifier/

Không cần filter ReplaceMissingValue vì dữ liệu đã hợp lệ.

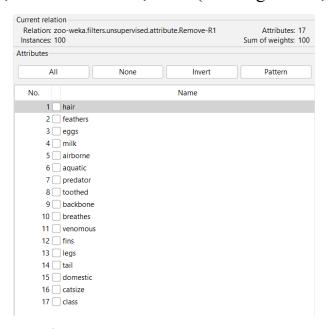
2. Trực quan quá trình tiền xử lí bằng tab preprocess

Dữ liệu trước khi được filter: có 18 thuộc tính (đã bao gồm thuộc tính lớp)

Ảnh: dữ liệu ban đầu

Dữ liệu sau khi được filter: có 17 thuộc tính (đã bao gồm thuộc tính lớp)

Ånh: dữ liệu sau khi được filter

3. Áp dụng Weka classifier Id3

Mô hình của thuật toán được xuất ra file lưu trữ tại ./models/filteredClassifierid3-multiFilter_removeAttr_animalName-seed19126008.model

Một số cài đặt bổ sung cho quá trình phân lớp:

- Test option: vì có khá ít dữ liệu, nên ta sử dụng các chia dữ liệu 10-folds
- Seed: tất cả seed (nếu có) sử dụng cho bài toán sẽ là 19126008

Cây tạo bởi mô hình

```
legs = 0
| fins = yes
| | eggs = yes: Fish
| | eggs = no: Mammal
| fins = no
| | toothed = yes: Reptile
| | toothed = no: Invertebrate
legs = 2
| hair = yes: Mammal
| hair = no: Bird
legs = 4
| hair = yes: Mammal
| hair = no
| | aquatic = yes
| | toothed = yes: Amphibian
| | aquatic = no: Reptile
legs = 5: Invertebrate
legs = 6
| aquatic = yes: Invertebrate
| aquatic = no: Bug
legs = 8: Invertebrate
```

Summary của mô hình

=== Summary ===				
Correctly Classified Instances	97	97	96	
Incorrectly Classified Instances	2	2	용	
Kappa statistic	0.9734			
Mean absolute error	0.0058			
Root mean squared error	0.076			
Relative absolute error	2.6535 %			
Root relative squared error	23.1367 %			
UnClassified Instances	1	1	%	
Total Number of Instances	100			

Đô chính xác của mô hình: 97%

Có một mẫu test không phân lớp được bởi vì mẫu này thuộc starfish -5 chân (chỉ có duy nhất một đối tượng 5 chân trong dataset)

Độ đo

```
=== Detailed Accuracy By Class ===
      TP Rate FP Rate Precision Recall
                               F-Measure Class
1.000
                              1.000
                                        Mammal
1.000
                                        Bird
             1.000
                       0.800
                             0.889
0.800
      0.000
                                        Reptile
                       1.000
             1.000
1.000
      0.000
                               1.000
                                        Fish
                       1.000
1.000
      0.021
              0.667
                               0.800
                                        Amphibian
1.000
      0.000
              1.000
                       1.000
                               1.000
                                        Bug
0.889
      0.000
              1.000
                       0.889
                               0.941
                                        Invertebrate
                     0.980
                             0.981
0.980
       0.001
              0.987
                                        Weighted Avg.
```

Output chỉ rõ (ở fold thứ 4):

1 1:Mammal 1:Mammal

```
1:Mammal
             1:Mammal
                             1 (seal)
   1:Mammal
             1:Mammal
                             1 (squirrel)
            1:Mammal
  1:Mammal
                             1 (buffalo)
5 3:Reptile 5:Amphibian
                               1 (tuatara)
                                  ? (starfish)
6 7:Invertebrate
     2:Bird
               2:Bird
                             1 (swan)
8
     2:Bird
               2:Bird
                             1 (ostrich)
9
     4:Fish
               4:Fish
                             1 (dogfish)
10
      4:Fish
                4:Fish
                              1 (bass)
```

Dự đoán dựa trên mô hình vừa tạo

```
animal-name hair feathers eggs milk airborne aquatic predator toothed
  NameIsSecret yes
                          no
                               no
                                    yes
                                             no
                                                      no
                                                               no
  NameIsSecret
                              yes
                 no
                          yes
                                     no
                                             yes
                                                      no
                                                               no
                                                                       no
  NameIsSecret
                 no
                          no
                               yes
                                     no
                                             no
                                                     no
                                                              yes
                                                                      yes
3 NameIsSecret no
                                                              yes
                           no
                               yes
                                    no
                                              no
                                                     yes
                                                                      yes
4 NameIsSecret no
                               yes
                                    no
                                                     yes
                                                              yes
                                                                      yes
 backbone breathes venomous fins legs tail domestic catsize class
0
      yes
               yes
                         no
                                      4 ves
                                                   no
                                                          ves
                              no
                                                                  ?
1
                                      2 yes
      yes
               yes
                         no
                              no
                                                  yes
                                                           no
                                                                  ?
2
                                      0 yes
      yes
               yes
                         yes
                              no
                                                   no
                                                           no
3
                                      0 yes
                                                                  ?
      yes
                         no
                                                           no
                no
                              yes
                                                   no
      yes
                yes
                         no
                               no
                                        yes
                                                   no
                                                           no
```

Ảnh: dữ liệu cần dự đoán

Kết quả dự đoán

```
=== Predictions on user test set ===
             actual predicted error prediction (animal-name)
               1:? 1:Mammal 1 (NameIsSecret)
        2
               1:?
                      2:Bird
                                   1 (NameIsSecret)
        3
               1:? 3:Reptile
                                   1 (NameIsSecret)
        4
                1:?
                      4:Fish
                                   1 (NameIsSecret)
                1:? 5:Amphibian
                                      1 (NameIsSecret)
```

Nhân xét:

Sau khi bỏ đi sự ảnh hưởng của "animal name" trong mô hình, mô hình đã có các giá trị của độ đo tốt hơn rất nhiều so với mô hình cũ. Cụ thể, F1-score bằng 0.981 rất xấp xỉ với 1. Hơn nữa được độ chính xác 97% **cao hơn rất nhiều** so với mô hình cũ (24%) và baseline accuracy (40%)

X. Naïve Bayes – Zoo Data Set

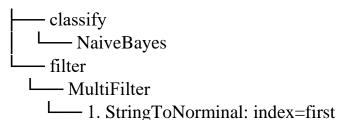
Output của mô hình có thể xem tại ./weka/zoo/train_output/ OUTPUT_NaiveBayes.txt hoặc tại github. Naïve Bayes yêu cầu về kiểu dữ liệu của dataset ít khắt khe hơn với Id3, tuy nhiên, nó vẫn không chấp nhận kiểu dữ liệu string. Do đó, ta cần chuyển các giá tri "animal name" từ string thành norminal trước khi tiến hành phân lớp.

1. Classify

Ta sẽ áp dụng FilteredClassifier, để tiền xử lí và tạo mô hình phân lớp

FilteredClassifier được cài đặt như sau:

FilteredClassifier/

Không cần filter ReplaceMissingValue vì dữ liệu đã hợp lệ.

2. Trực quan quá trình tiền xử lí bằng tab preprocess

Dữ liệu sau khi tiền xử lí hoàn toàn giống với <u>D.III.2 Trực quan quá trình tiền</u> xử lí bằng tab preprocess

3. Áp dụng Weka classifier NaiveBayes

Mô hình của thuật toán được xuất ra file lưu trữ tại filteredClassifier-naiveBayes-multiFilter_stringToNorminal-seed19126008.model

Một số cài đặt bổ sung cho quá trình phân lớp:

- Test option: vì có khá ít dữ liệu, nên ta sử dụng các chia dữ liệu 10-folds
- Seed: tất cả seed (nếu có) sử dụng cho bài toán sẽ là 19126008

Summary của mô hình

=== Summary ===				
Correctly Classified Instances	93	93	0,0	
Incorrectly Classified Instances	7	7	%	
Kappa statistic	0.9084			
Mean absolute error	0.0217			
Root mean squared error	0.1069			
Relative absolute error	9.8655 %			
Root relative squared error	32.3496 %			
Total Number of Instances	100			

Độ chính xác của mô hình: 93%

Đô đo

=== Detailed Accuracy By Class ===								
1.000 0 0.600 0	.000 .013 .021	Precision 1.000 0.952 0.600 0.867	Recall 0.975 1.000 0.600 1.000	F-Measure 0.987 0.976 0.600 0.929	Class Mammal Bird Reptile Fish			

0.930	0.008	0.937	0.930	0.929	Weighted Avg.	
0.700	0.000	1.000	0.700	0.824	Invertebrate	
1.000	0.022	0.800	1.000	0.889	Bug	
0.750	0.000	1.000	0.750	0.857	Amphibian	

Dự đoán dựa trên mô hình vừa tạo

	animal-name	hair	feathers	eggs	${\tt milk}$	airbo	orne	aquat	ic preda	ator	toothed	\
0	NameIsSecret	yes	no	no	yes		no	:	no	no	yes	
1	NameIsSecret	no	yes	yes	no		yes	:	no	no	no	
2	NameIsSecret	no	no	yes	no		no	:	no	yes	yes	
3	NameIsSecret	no	no	yes	no		no	У	es	yes	yes	
4	NameIsSecret	no	no	yes	no		no	У	es	yes	yes	
	backbone breat	thes	venomous :	fins	legs	tail	dome	estic	catsize	clas	SS	
0	yes	yes	no	no	4	yes		no	yes		?	
1	yes	yes	no	no	2	yes		yes	no		?	
2	yes	yes	yes	no	0	yes		no	no		?	
3	yes	no	no	yes	0	yes		no	no		?	
4	yes	yes	no	no	4	yes		no	no		?	

Ảnh: dữ liệu cần dự đoán

Kết quả dự đoán

=== Predictions on user test set ===							
inst#	actual	predicted error	prediction (animal-name)				
1	1:?	1:Mammal	1 (NameIsSecret)				
2	1:?	2:Bird	1 (NameIsSecret)				
3	1:?	3:Reptile	0.974 (NameIsSecret)				
4	1:?	4:Fish	0.999 (NameIsSecret)				
5	1:?	5:Amphibian	0.732 (NameIsSecret)				

Nhận xét:

Thuật toán Naïve Bayes tạo mô hình dựa trên sự tham gia của tất cả các thuộc tính trong dataset. Do đó, thuộc tính "animal name" là duy nhất cho mỗi thuộc tính, dù có loại bỏ nó khỏi tập dữ liệu hay không cũng không ảnh hưởng đến mô hình.

Độ chính xác mà mô hình dự đoán rất tốt, F1-score bằng 0.929 cũng rất xấp xỉ với 1 (thấp hơn so với Id3 – No-Overfitting – 0.981)

XI. So sánh Id3 và Naïve Bayes

1. Một số qui ước:

- Id3 chỉ có thể xử lí các tập dữ liệu chỉ bao gồm thuộc tính norminal. Naïve Bayes lại có thể xử lí tập dữ liệu bao gồm các thuộc tính Norminal/Numeric.

- Do đó, dữ liệu trước khi đưa vào để tạo mô hình phân lớp sẽ được **xử lí tối thiểu** sao miễn sao có thể tiến hành quá trình phân lớp.
- Các tập dữ liệu đều không mang giá trị rỗng và đều lấy từ một không gian quần thế vô hạn. Bài toán tương tự pocker hand ¹⁹, balance scale ²⁰ sẽ không được lựa chọn.

2. So sánh chung

Tiêu chí	Id3	Naïve Bayes
Số thuộc tính dùng trong	Một số	Tất cả
mô hình phân loại		
Kiểu dữ liệu của thuộc tính	Norminal	Norminal, Numeric, Date
Kiểu dữ liệu của lớp	Norminal	Norminal
Khả năng bị overfitting	Có	Không
Giá trị rỗng trong dataset	Không	Có
Khả năng giải thích	Cao	Thấp

3. Dựa trên Zoo Data Set

Ta sẽ không đưa mô hình Id3 bị overfitting (D.VIII) vào phần so sánh.

Mô tả tập dữ liệu

- Có 101 đối tượng, có 17 thuộc tính và 7 phân lớp
- Toàn bộ các thuộc tính đều mang giá trị nhị phân (trừ animal names là id)
- Không mang giá trị rỗng

Kết quả thực nghiệm

Tiêu chí	Id3	Naïve Bayes
Accuracy	0.97	0.94
F1 score	0.981	0.929

Nhân xét

Đối với Zoo Data Set, **Id3 tốt hơn Naïve Bayes** mặc dù cả 2 thuật toán đề dưa ra một mô hình rất tốt F1-score > 0.9

4. Dựa trên Statlog (Heart) Data Set

Dự đoán có (hoặc không) bệnh tim

Mô tả tập dữ liệu

- Có 270 đối tượng, có 13 thuộc tính và 2 phân lớp

¹⁹ Pocker hand: Tập dữ liệu có thể lấy tại https://archive.ics.uci.edu/ml/datasets/Poker+Hand

²⁰ Balance scale: Tâp dữ liệu có thể lấy tai https://archive.ics.uci.edu/ml/datasets/Balance+Scale

- Kiểu dữ liệu của thuộc tính: real (5 thuộc tính), ordered (1 thuộc tính), boolean (3 thuộc tính), norminal (3 thuộc tính)

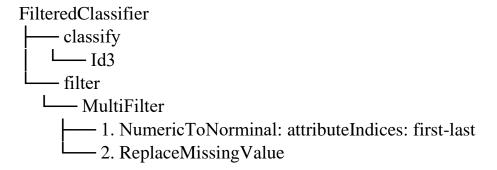
Cài đặt cho từng thuật toán

Test option:

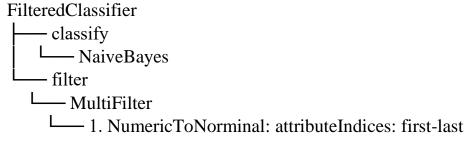
- 10-folds

- Seed: 19126008

Id3:

Naïve Bayes (toàn bộ các thuộc tính norminal):

Naïve Bayes (các thuộc tính là numeric):

NaiveBayes

Kết quả thực nghiệm

Tiêu chí	Id3	Naïve Bayes Norminal	Naïve Bayes Numeric
Accuracy	35.5556 %	81.4815%	82.963%
F1 score	0.651	0.814	0.829

Nhận xét

Id3 đã có hiện tượng bias đối với những thuộc tính có kiểu dữ liệu numeric (đã được đổi thành norminal trong quá trình tiền xử lí) gây ra hiện tượng overfitting.

Naïve Bayes (F1-score=0.814) cho kết quả tốt hơn hẳn Id3 (F1-score=0.651). Việc giá trị thuộc tính là norminal hay numeric ảnh hưởng rất ít đến việc tạo mô hình phân lớp (0.814 với 0.829)

5. Kết luận:

Id3 tạo ra một mô hình phân lớp tốt hơn Naïve Bayes nếu các giá trị của thuộc tính là **norminal (Category)**

Naïve Bayes mang lại mô hình phân lớp tốt hơn Id3 nếu trong tập dữ liệu có chưa các thuộc tính kiểu **numeric/real**.

Id3 có thể bị overfitting do dữ liệu đầu vào kiểu numeric hay là id.

Naïve Bayes yêu cầu về việc tiền xử lí dữ liệu thấp hơn rất nhiều so với Id3.

Nên lựa chọn Id3 cho các mô hình cần giải thích cao và có tập dữ liệu dạng norminal.

Hiện nay, thay vì sử dụng Id3, ta có thể sử dụng J48²¹ mang lại hiệu quả tốt hơn Id3 rất nhiều, tránh được hiện tượng overfitting, có hỗ trợ cắt tỉa cây, mà có thể xử lí được trên tập dữ liệu có thuộc tính numeric.

²¹ J48: Trên Dataset Statlog (Heart) - numeric, J48 mang lai đô chính xác 78.9%, và F1-score = 0.789

E. References

- Antoniadis, P. (2022, November 6). *Decision Tree vs. Naive Bayes Classifier*. Được truy lục từ Baeldung: https://www.baeldung.com/cs/decision-tree-vs-naive-bayes
- Forsyth, R. (1990, 05 15). *Zoo Data Set*. Được truy lục từ UCI Machine Learning Repository: http://archive.ics.uci.edu/ml/datasets/Zoo
- Generated to model psychological experiments reported by Siegler, R. S.-5. (1994, 04 22). *Balance Scale Dataset*. Được truy lục từ UCI Machine Learning Repository: https://archive.ics.uci.edu/ml/datasets/Balance+Scale
- N/A. *Statlog (Heart) Dataset*. Được truy lục từ UCI Machine Learning Repository: https://archive.ics.uci.edu/ml/datasets/Statlog+%28Heart%29
- Tavish Srivastava Published On August 6, 2. a. (2019, 8 6). *Analytics Vidhya*. Duoc truy luc từ 11 Important Model Evaluation Metrics for Machine Learning Everyone should know: https://www.analyticsvidhya.com/blog/2019/08/11-important-model-evaluation-error-metrics/?utm_source=blog&utm_medium=decision-tree-weka-no-coding
- UCI Machine Learning. (2022, 12 22). Zoo Animal Classification / Kaggle. Được truy lục từ Kaggle: https://www.kaggle.com/datasets/uciml/zoo-animal-classification